

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار کارگزاران مراسم حج - 25 دی/ 1381

بسم الله الرحمن الرحيم

اولاً خوشامد عرض می‌کنم. ثانیاً ولادت با سعادت حضرت امام ابوالحسن علی بن موسی الرضا علیه الصلوة والسلام را - که به برکت وجود قبر مطهر آن بزرگوار در سرزمین ما، حضور معنوی ایشان در سرتاسر کشور و در دل آحاد مردم ما آشکار است - تبریک می‌گویم. امام هشتم علیه الصلوة والسلام ولی نعمت معنوی و فکری و مادی ملت ماست. امیدوارم به برکت این ولادت عظیم و شریف و به برکت وجود آن بزرگوار و معنویت ساطع از قبه‌ی مطهر ایشان، خداوند شما را که خدمتگزاران میهمانان و زائران بیت الله هستید، مشمول الطاف الهی قرار دهد و دل‌های شما را به نور هدایت الهی منور کند.

حرمت ماههای ذیقعدة الحرام و ذیحجة الحرام و محرم الحرام، به معنای عظمت این ماهها و احترام بزرگی است که این روزها و شبها و ساعات در تکوین و اراده‌ی الهی دارد. ایام حج، اوج این کرامت و عظمت است و حضور حجاج در مناسک و در مرکز توحید دنیای اسلام - یعنی مکه‌ی مکرّمه - از بزرگترین برکات ماههای حرام است. بی‌جهت نبود که اسلام در میان احکامی که قبل از اسلام بین مردم رایج بود، حرمت ماههای حرام را تقریر فرمود. این‌طور نبود که فقط پیغمبر اکرم با عرب جاهلی آن روزگار مماشات کرده باشد، که چون آنها حرام دانسته‌اند، اسلام هم اینها را حرام بداند؛ نه. این به معنای آن است که چهار ماه حرام - «منها اربعة حرم (64)» - حقیقتاً امتیازی دارند؛ کم‌این که در طول سال، روزها، شبها، هفته‌ها و دهه‌های مشخصی امتیازاتی دارند. این ماهها امتیاز دارند و همه‌ی ما باید قدردانی کنیم؛ بخصوص حجاج بیت الله الحرام. کسانی که امسال به این سعادت عظمی فائز خواهند شد و همچنین شما که خدمتگزاران آنها هستید، باید این ایام را به عنوان مقدمه‌ی تشرّف به آن سعادت عظمی مغتنم بشمارید. امیدواریم خداوند متعال، توجهات و هدایات ویژه‌ی خود را شامل همه‌ی شما فرماید و ان شاء الله دل‌های شما را منور کند.

حقیقت این است که حج يك واجب استثنایی و يك مراسم عجیب و پُر رمز و راز است. اگرچه در باب حج بسیار گفته‌اند و همه گفته‌اند و مطالب شیوا و زیبایی هم بیان کرده‌اند؛ اما مسأله‌ی حج خیلی عمیقتر از چیزی است که ما تا امروز فهمیده‌ایم. حج، يك حرکت عبادی خالص عمیق - خضوع، خشوع، ذکر، عبادت، تضرّع و توسّل - و با حالت اجتماع است. در کنار هم قرار دادن این دو ویژگی، مسأله را خیلی پُر معنا می‌کند. اگرچه در اسلام عبادات اجتماعی، مثل نماز جماعت و نماز جمعه و نماز عید وجود دارد؛ اما این اجتماع عظیم و این مرکزیت دادن به ذکر و توحید و کشاندن همه‌ی مسلمانان از آفاق عالم اسلامی به يك نقطه‌ی واحد، خیلی معنا دارد. این که همه‌ی ملت مسلمان و امت اسلامی با وجود اختلاف لهجه‌ها و نژادها و عادات و سنن و سلیق و اختلاف مذاهب موظفند در يك نقطه جمع شوند و اعمال ویژه‌ای را با هم انجام دهند و این اعمال هم صرفاً عبادت و تضرّع و ذکر و توجه است، خیلی پُر معناست. معلوم می‌شود بنا بر نظر اسلام و دید اسلامی، اتحاد دلها و جانها فقط در میدان سیاست و در جهاد نیست؛ حتی رفتن به در خانه‌ی خدا و کنار هم قرار گرفتن دلها و با هم بودن تن‌ها و جانها نیز دارای اهمیت است. لذا ملاحظه بفرمایید در قرآن کریم می‌فرماید: «واعتصموا بحبل الله جميعاً (65)». اعتصام به حبل الله، تنها فایده‌ای ندارد؛ «جميعاً» مهم است. با هم اعتصام به حبل الله کنید؛ با هم به نقطه‌ی اطمینان بخش تعلیم و تربیت و هدایت الهی چنگ بزنید. با هم بودن مهم است؛ دلها با هم، جانها با هم، فکرها با هم، تن‌ها در کنار هم. طوافی که می‌کنید - این حرکت دایره‌وار بر گرد يك مرکز - نماد حرکت مسلمانان بر گرد محور توحید است. همه‌ی کارها و اقدامات و همتهای ما باید بر گرد محور وحدانیت الهی و توجه به ذات اقدس ربوبی باشد. این درس، مربوط به همه‌ی زندگی است. کسانی که می‌خواهند احکام اسلامی را به کنج خانه‌ها و عبادتگاهها و دلها منحصر کنند و فعالیت

عرصه‌ی اجتماع را از دین عاری کنند، به این نکات اسلامی توجه ندارند. سعی بین صفا و مروه‌ای هم که همه‌ی آحاد مسلمان باید آن را طی کنند، همین‌طور است. سعی، حرکت با همت، با شدت، با توجه، با اراده و آگاهانه است و همه باید با هم حرکت کنند؛ بروند و بیایند. اجتماع عظیم در عرفات و مشعر و منا هم همین‌طور است. این کارهای دستجمعی عظیم که نظیر آن را در هیچ مذهب و مکتبی و در هیچیک از احکام دیگر اسلامی نمی‌شود پیدا کرد، نشان‌دهنده‌ی عظمت این واجب است. این‌جا یک ذخیره‌ی الهی گذاشته شده است که هرکس توفیق پیدا می‌کند دستی به سمت این ذخیره دراز کند، باید حداکثر استفاده را بکند. هرچه می‌توانید، در ایام حج از این ذخیره استفاده کنید.

این اوقات، هم روزها و زمان، متبرک است و هم مکان، متبرک است. هم از لحاظ زمان، در اوج حرمت ماههای حرام قرار دارد؛ هم از لحاظ مکان، در نقطه‌ی اعلا‌ی مناطق متبرک - که خانه‌ی خدا و مرکز توحید و توجه نفوس همه‌ی مسلمانان در همه‌ی شبانه‌روزهاست - قرار دارد. حاجی در آن‌جا باید رابطه‌ی خود را با خدا قوی و مستحکم کند؛ با قرآن انس پیدا کند و تضرع و ذکر و حضور را وظیفه‌ی دائمی خود بداند. انسان گاهی خیلی متأسف می‌شود که بعضی به آن‌جا بروند و دنبال کالاهایی بگردند که این کالاها را همه‌جا می‌شود پیدا کرد! بعضی، عمر و پول و آبرو و وقت عزیزشان را صرف می‌کنند تا به بازارهای گوناگون بروند و این کالاها را بیاورند؛ اینها کالاهای معمولی زندگی است و همه‌جا وجود دارد. در آن‌جا کالایی هست که در هیچ‌جا دیگر نیست: کالای رضای الهی، زیارت خانه‌ی خدا، زیارت قبر مطهر پیغمبر؛ این کجا دیگر پیدا می‌شود؟ این مکان و این زمان را دیگر کجا می‌شود پیدا کرد؟ از این فرصت باید همه استفاده کنند. شما که میزبانان و میهمانداران و خدمتگزاران حجاج هستید، این نکات را باید دائم به یکایک آنها یادآور شوید. زلال معنویت و هدایت به وسیله‌ی این مجموعه‌های مؤمن و علاقه‌مند، باید دائماً به سوی دل‌های تشنه‌ی حجاج روانه شود. خیلی از این فرصتها در اختیارات امت اسلامی هست که اگر از آنها استفاده شود، امت اسلامی همان چیزی خواهد بود که قرآن برای او خواسته است: «فلا تهنوا و تدعوا الی السلم و انتم الاعلون» (66) یا «ولا تهنوا ولا تحزنوا و انتم الاعلون» (67)؛ شما برترین هستید. البته نه برترین به خاطر نژاد، نه برترین به خاطر این که با خدا خویشاوندی‌ای دارید - هیچ‌کس از آحاد آفرینش، نسبت ویژه‌ای با خدا ندارد - اما شما برترین هستید، به خاطر انتساب به مکتبی که می‌تواند بشریت را در عصر حیرتش نجات دهد؛ می‌تواند در طول قرون، مشعل هدایت را به دست انسانها بدهد و آنها را خوشبخت کند و به نقطه‌ی امن و امان و تکامل برساند؛ این امتیاز شماست.

بقیه‌ی ادیان، مقدمه‌ی ورود این دین در معرض اندیشه‌ی بشریت بود - «انتم الاعلون» - به خاطر این که این ایمان در اختیار شماست؛ از این باید استفاده کنید. همین ایمان است که می‌تواند قدرتهای شیاطین و فراعنه را خرد کند و در هم بشکند؛ همچنان که شکست. روزهای ظهور اسلام، چه کسی خیال می‌کرد جمع معدود مظلوم کم‌قوتی در یک گوشه‌ی مکه، به برکت این آیات الهی بتوانند بزرگترین تمدن زمان خود را به وجود آورند و مدنیّت بشری را ارتقاء و رشد دهند و این قلمرو عظیم و این رمعه‌ی وسیع را به وجود آورند و این‌طور در عمود زمان، با عزت و افتخار باقی بمانند؟ عده‌ای خیال می‌کردند به زودی همه چیز از بین خواهد رفت: «الظانین باللّه ظنّ السوء» (68)؛ خیال می‌کردند پیغمبر در هر یک از حوادثی که برایش پیش آمد، موفقیتی به دست نخواهد آورد: «بل ظننتم ان لن ینقلب الرسول و المؤمنون الی اهلیم ابد» (69)». «و ظننتم ظنّ السوء و کنتم قوماً بورا» (70)؛ آنهايي که به خدای متعال سوءظن دارند؛ آنهايي که اهمیت و ارزش گوهر گرانبهای دین را نمی‌دانند، همان «قوماً بورا» هستند؛ ما مسلمانان نباید به آن‌جا برسیم. قرآن می‌تواند انسان را هدایت کند؛ از انسان «لفی خسر» برساند به انسانی که «اتك كادح الی ربك كدحاً فملاقيه» (71)؛ به سوی خدا حرکت و صیوروت پیدا کند و با او ملاقات نماید. این حج، مظهر این قرآن است. ایمان خالصانه‌ی مؤمنین طول تاریخ اسلام، از این قرآن ناشی شده است؛ این را باید قدر دانست.

مثل همه‌ی ذخایر دیگر ما، این ذخیره هم مورد تهاجم است. اینهایی که می‌بینید در مراسم حج دنبال اختلاف‌افکنی، فتنه‌انگیزی و ترویج افکار موهوم و خرافی و متحجّر خود هستند، همان سرانگشته‌های دانسته یا نادانسته‌ای هستند که این ذخیره را نابود می‌کنند و از بین می‌برند. کسانی که نمی‌گذارند شوکت و شکوه و عزّت و عظمت این وحدت به چشم امت بزرگ اسلامی منعکس شود و بازتاب پیدا کند، جزو کسانی هستند که این ذخیره را نابود و ضایع می‌کنند. کسانی که نمی‌گذارند وحدت و شکوه عظیم امت اسلامی، آن هم در راه خدا - نه عظمت به عنوان تفاخر، نه عظمت به عنوان استعمار و تحقیر دیگر ملتها، نه عظمت به عنوان جنگ‌افروزی علیه ضعفا عالم؛ بلکه عظمت در جهت ارزشهای الهی و در راه توحید - به دنیای اسلام منعکس شود، به بشریت ظلم می‌کنند. امروز دنیای اسلام بر اثر نادیده گرفتن این ذخیره‌ی عظیم الهی ضربه می‌خورد.

شما ببینید مستکبران و فراعنه‌ی عالم، امروز در منطقه‌ی خاورمیانه با مسلمانان و کسانی که این گوهر عظیم را در بغل خود دارند - که متأسفانه درست استفاده نمی‌کنند - چه می‌کنند! ببینید با ملت فلسطین چه می‌کنند! ببینید برای عراق چه نقشه‌هایی می‌ریزند! ببینید برای تصرف منابع مادی و معنوی و ثروتهای این منطقه چه خوابهایی خوشی دیده‌اند! امت اسلام می‌تواند جلو اینها بایستد و این حرکات سُبْعانه را خنثی کند؛ به شرط این که به ریسمان مستحکم و عروة‌الوثقای الهی توجّه کند. شرط دشواری است؛ اما ممکن است. همه‌ی آرمانها - از جمله این آرمان - با گفتن و شنیدن و فهمیدن و پای فشردن، تحقق پیدا می‌کند. یک روز بود که در کشورهای عربی و میان ملتهای مسلمان هیچ نامی از عظمت و شوکت اسلام نبود؛ اما امروز به برکت پافشاری ملت ایران بر روی آرمان اسلام و فداکاری و قبول مجاهدت، وجود دارد. ملت ایران به نفع امت اسلامی بار سنگینی را بر دوش گرفت. البته بزرگترین بهره را خود ملت ایران و مجاهدان فی سبیل‌الله می‌برند؛ اما دنیای اسلام هم از مجاهدت آنها بهره‌مند می‌شوند. نظام مقدّس جمهوری اسلامی که خود را زیر پرچم برافراشته‌ی اسلام قرار داده است، به همه‌ی موازین اسلام پایبند است. ما همه‌ی مسائل جهانی را با معیار اسلام می‌سنجیم و این دقیقترین معیار و بهترین ملاک مصلحت است. نباید خیال کرد چون ما از دید اسلامی به حوادث نگاه می‌کنیم، نمی‌توانیم حوادث را تحلیل کنیم یا در حوادث، راهبرد درست بیابیم؛ بعکس، اسلام به دست ما مشعلی می‌دهد که جلو راهمان را ببینیم. کسانی که در مقابل زورگویی امریکا و سُبْعیت و وحشیگری بی‌نظیر صهیونیستها خود را باخته‌اند، تسلیم شده‌اند و حتّی به آنها کمک کرده‌اند، به خاطر این که ملاحظه‌ی اسلام را نکرده‌اند، به این بلیّه‌ی بزرگ دچار شده‌اند؛ نه دنیایشان درست شد و نه توانستند برای خود شرف و عزّت انسانی درست کنند؛ پیش خدای متعال هم مؤاخذند. دولتها و کشورهایی که حاضر نشدند از مظلومیت ملت فلسطین دم بزنند و به‌طور جدّی از آن ملت مظلوم دفاع کنند و الان هم حاضر نیستند در مقابل زیاده‌خواهی و زیاده‌خواری امریکا در این منطقه انتقاد کنند و جلو او بایستند، دنیایشان هم دنیای خوبی نیست. ساده‌لوحی است اگر خیال کنیم اینها چهار قدم با امریکا راه می‌آیند، اما عوضش راحت زندگی می‌کنند. کدام زندگی راحت؟! تجربه‌های حول و حوش ما در دنیای اسلام، پُر از ناکامی کسانی است که نوکر و معاون و همراه شیطان شدند. اینها تا وقتی برای آنها و سرمایه‌داران و شرکتهایی که پشتوانه‌ی آن سیاستها هستند، مفیدند، مورد استفاده قرار می‌گیرند؛ بعد مثل سنگ استنجاج شیطان - به قول مولوی - دورشان می‌اندازند. این تجربه‌ی موجود ماست. اسلام به امت اسلامی و حکام اسلامی عزّت و قدرت و شجاعت می‌بخشد تا بتوانند اقدام کنند، بفهمند و راهشان را ببینند. حج فرصت بزرگی است که این حقایق و حقایق فراوانی از این قبیل - که به برکت معرفت اسلامی و هدایت اسلامی در اختیار ما ملت مسلمان ایران است - در اختیار افکار عمومی مردم دنیا گذاشته شود و آنها بیدار شوند. خیلی از دل‌های دنیای اسلام بیدارند؛ باید احساس کنند که در سرتاسر جهان اسلام، فکر آنها طرفدار دارد تا جرأت و شهامت و شجاعت لازم را پیدا کنند. همه‌ی اینها در سایه‌ی معنویت حج است؛ از معنویت حج و بهره‌برداری از مفاهیم عالی ادعیّه و زیارات و آیات کریمه‌ی قرآن غفلت نکنید. هرچه می‌توانید، از این ذخیره‌ی عظمی استفاده

کنید. ان شاءالله با دست پُر از این سفر برگردید.
از خدای متعال می‌خواهیم به همه‌ی شما برادران و خواهران عزیز که در خدمت حُجَّاج هستید و بخصوص مسؤولان محترم این کار بزرگ که حقاً و انصافاً زحمات زیادی می‌کشند و مشکلات بزرگی را متحمل می‌شوند و آنها را حل می‌کنند، توفیق دهد. همچنین از بقیه‌ی دوستانی که از دارالحدیث و دانشکده‌ی مربوط به این کار، در این جا تشریف دارند، تشکر می‌کنیم. امیدوارم همه‌ی شما مشمول رحمت و لطف و هدایت الهی باشید و ان شاءالله بتوانید در این ایام متبرک و در این سفر متبرک، بیشترین بهره را از سوی پروردگار متعال به‌دست آورید.
والسلام علیکم و رحمةالله و برکاته

(64) توبه: 36

(65) آل عمران: 103

(66) محمد: 35

(67) آل عمران: 139

(68) فتح: 6

(69) فتح: 12

(70) فتح: 12

(71) انشقاق: 6